

۱۵۷۱۲۰
۱۷۱۷

به نام خداوند بخشنده مهربان

اصول مدیریت و برنامه ریزی
راهبردی نظری اطلاعات

مهندس محمدرضا پورصاحبی - مدرّس دانشگاه

پورصاحبی، محمدرضا؛ ۱۳۴۷ -	:	سرشناسه
اصول مدیریت و برنامه‌ریزی راهبردی فناوری اطلاعات/	:	عنوان و نام پدیدآور
تهران : هوشمند تدبیر، ۱۳۹۶ .	:	محمدرضا پورصاحبی .
۳۳۵ ص: جدول، نمو دار.	:	مشخصات نشر
۵-۱۲۳-۴۱۸-۶۰۰-۹۷۸-۳۲۰۰۰۰ ریال	:	مشخصات ظاهری
فیپا	:	شابک
کتابنامه: ص. ۳۲۶ - ۳۳۵ .	:	وضعیت فهرست نویسی
تکنولوژی اطلاعات — مدیریت	:	یادداشت
Information technology — Management	:	موضوع
نظام‌های اطلاعاتی مدیریت	:	موضوع
Management information systems	:	موضوع
برنامه‌ریزی راهبردی — داده‌پردازی	:	موضوع
Strategic planning -- Data processing	:	موضوع
۱۳۹۶ الف‌ب/پ/۲/HD۲۰	:	رده‌بندی کنگر
۶۵۸/۴۰۳۸	:	رده‌بندی دبیری
۴۸۹۳۳۵۶	:	شماره کتابشناسی

اصول مدیریت و برنامه‌ریزی راهبردی فناوری اطلاعات	:	عنوان
مهندس محمد رضا پورصاحبی	:	مؤلف
مهندس تدبیر	:	ناشر
محمد حجت	:	مدیر مسئول
فهیمة حسنوی	:	مدیر اجرایی
بهمن طالبی اسکندری	:	صفحه‌آرایی
بهمن طالبی اسکندری	:	طراح جلد
اول پاییز ۹۶	:	چاپ
۱۰۰۰	:	شمارگان
۵-۱۲۳-۴۱۸-۶۰۰-۹۷۸	:	شابک
۳۲۰,۰۰۰ ریال	:	قیمت
انقلاب بین‌خیابان دانشگاه و ابوریحان پلاک ۱۱۷۶	:	آدرس
۰۹۱۲-۳۸۶۱۲۶۷, ۰۲۱-۶۶۴۷۹۶۷۵	:	تلفن
Hooshmand.tadbir@yahoo.com	:	ایمیل
www.hooshmandtadbir.ir	:	وبسایت

پیش‌گفتار

همچنان که به هزاره سوم گام می‌نهیم چالش رهبری و هدایت سازمان‌ها و کسب-وکار یک مسئله اصلی و اساسی برای مدیران محسوب می‌شود. ادامه شیوه‌های انجام کار و سیاست‌های راهبردی گذشته، به‌نظر می‌رسد که در شرایط جدید از کارایی، اثربخشی و بهره‌وری مطلوبی برخوردار نبوده و منافع لازم را برای سازمان به ارمغان نیاورد. مدیران ارشد، میانی، اجرایی و حتی کارکنان بایستی در جبهه‌های مختلفی، نبرد نمایند. رقابت، دیگر مرزی نمی‌شمارد. همکاری‌ها و اتحادیه‌ها در سطوح مختلف شکل می‌گیرند. شیوه‌های جدید کسب-وکار از مفاهیمی همچون برون‌سپاری و بازمهندسی بهره می‌گیرند. در محیط‌های کاری، ذرنگ سازمانی، زندگی کاری، پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری مفاهیمی رایج می‌شوند و فناوری در ابواب مختلف، کیفیت، با سرعت، شرایط و شیوه‌های کسب‌وکار و مدیریت را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد. چنین شرایطی دیگر روند گذشته و یا حتی موقعیت کنونی را نمی‌توان مبنای آینده پیش‌بینی کرد. به منظور توفیق در آینده‌نگری پیش‌رو، مدیران سازمان‌ها باید یاد بگیرند که نقش رهبر را ایفا نمایند و کارکنان از خودکنترلی و خود-توسعه‌ای برخوردار گردند.

در هزاره سوم نقش فناوری اطلاعات در کسب-وکار قطعاً بیش از گذشته خواهد بود و می‌توان پیش‌بینی کرد که بسیاری از شرایط و موقعیت‌ها کسب‌وکار را با تغییر و دگرگونی شگرف مواجه نماید. در همین چند سالی که از هزاره سوم می‌گذرد شاهد تغییرات بسیاری در جوامع و سازمان‌ها بوده‌ایم. مفاهیمی چون دولت الکترونیک، تجارت الکترونیک، کسب-وکار الکترونیک، بانکداری الکترونیک، دولت الکترونیک، سازمان‌های مجازی، اینترنت اگر چه نو هستند ولی از نفوذ چشمگیری برخوردار شده‌اند. شرکت‌هایی با سابقه کمتر از دو دهه، امروز در زمره اولین‌های کسب‌وکار و سودآوری مطرح شده‌اند؛ رشد و توسعه کالاها و خدمات در ابعاد مختلف به‌گونه‌ای است که امکان هم‌گامی با آن عملاً غیرممکن گردیده است.

تحقیقات نشان داده عملکرد و بهره‌وری سازمان‌هایی که به مدیریت استراتژیک (راهبردی) (راهبردی) می‌پردازند بیشتر و بالاتر از دیگر سازمان‌هاست. دستیابی

به یک حلقه ارتباط مناسب بین محیط یک سازمان و استراتژی، ساختار و فرآیندهای آن سازمان، آثار مثبتی بر عملکرد آن دارد. برای کارا و اثربخش بودن، همیشه لازم نیست که مدیریت در قالب فرآیندی رسمی به اجرا درآید؛ شرکت‌های کوچک، در عمل، ممکن است به شکل غیررسمی و به طور نامرتب برنامه‌ریزی کنند. مدیرعامل و گروهی از مدیران ارشد ممکن است به طور اتفاقی دور هم جمع شوند تا به حل مسائل استراتژیک بپردازند و قدم‌های بعدی را برنامه‌ریزی کنند.

گاهی دقیق به مفهوم مدیریت استراتژیک (راهبردی) می‌توان به ضرورت استفاده از آن پی برد. با توجه به تغییرات محیطی که در حال حاضر شتاب زیادی به خود گرفته و پیچیده شدن تصمیمات، زمانی، لزوم بکارگیری برنامه‌ای جامع برای مواجهه با اینگونه مسائل بیشتر از گذشته احساس می‌شود. این برنامه چیزی جز برنامه استراتژیک نیست. مدیریت استراتژیک (راهبردی) به ترکیبی از پویا، آینده‌نگر، جامع‌نگر و اقتضایی راه‌حل بسیاری از مسائل سازمان‌های امروزی است. پایه‌های مدیریت استراتژیک (راهبردی) بر اساس میزان درکی است که مدیران از شرکت‌های رقیب، بازارها، قیمت‌ها، عرضه‌کنندگان مواد اولیه، توزیع‌کنندگان، دولت‌ها، بستانکاران، سهامداران و مشتریانی که در سراسر دنیا وجود دارند، قرار دارد و این عوامل تعیین‌کنندگان موفقیت تجاری در دنیای امروز است. پس یکی از مهمترین ابزارهایی که سازمان‌ها برای حصول موفقیت بر آن استوار می‌توانند از آن بهره‌گیرند «مدیریت استراتژیک (راهبردی)» خواهد بود.

بحث و بررسی درمورد تمامی جوانب مدیریت استراتژیک (راهبردی) با رویکردی جامع با توجه به گستردگی مفاهیم نیز سرعت توسعه آن نیاز به تدوین یک جلد کتاب دارد و نمی‌توان ادعا کرد که در نوشته حاضر تمامی موارد در آن لحاظ گردیده است. این کتاب با هدف تشریح مفاهیم مطرح در مدیریت استراتژیک و کاربرد آن تدوین گردیده و دارای رویکردی راهبردی (جامع) می‌باشد. این کتاب علاوه بر کاربرد آموزشی در سطوح کارشناسی و کارشناسی ارشد رشته‌های مرتبط می‌تواند مرجع مناسبی برای مدیران، کارشناسان و علاقه‌مندان به مباحث مدیریتی و فناوری اطلاعات باشد.

در پایان جا دارد از خانم مروارید جعفری نژاد و آقایان سپهر بروشان و امید عقدایی
که در امر آماده سازی این اثر نهایت همکاری را با اینجانب داشتند، کمال تشکر و قدردانی را
داشته باشم.

محمدرضا پورساحبی - مدرس دانشگاه

poursahabi@gmail.com

سخن ناشر

سپاس و ستایش شایسته پروردگاری که کرامتش نامحدود و رحمتش بی‌پایان است. اوست که بشر را دانش بیاموخت و با قلم آشنا کرد. به انسان رخصت آن داد که علم را به خدمت گیرد و با قلم خود و رسم خطوط گویا آن را به دیگران نیز بیاموزد.

خدایا از شاگردان درگاهت و حقیقت‌جویان راهت قرارم ده و یاری‌ام کن تا در آموختن نلغزم و آنچه را آموختم، به شادستگی عرضه کنم.

انتشارات هوشمند تدبیر در راستای اشاعه‌ی اهداف آموزشی خود، سعی بر آن دارد تا با نشر کتاب‌های دانشگاهی در زمینه‌های مختلف قدمی هر چند کوچک در پیشبرد اهداف عالی خود بردارد.

از این رو انتشارات هوشمند، تالیف با همکاری محمدرضا پورصاحبی، به چاپ کتاب حاضر با عنوان "اصول مدیریت و برنامه‌ریزی" را می‌رساند. فنّی اطلاعاتی اقدام کرد. این کتاب حاصل تلاش‌های مؤلف محترم آن بوده و امید است که چراغ راهی برای دانشجویان، کارشناسان، استادان و مهندسان، در این زمینه‌ی تخصصی گردد.

سربلند و پیروز باشید

مدیر مسئول انتشارات هوشمند تدبیر

محمد قجر

فهرست مطالب

۱.....	فصل اول: کلیات.....
۳.....	مبانی پایه مدیریت استراتژیک (راهبردی).....
۵.....	چند تعریف از استراتژی.....
۸.....	نکات استراتژی.....
۹.....	جایگاه هدف و سیاست در استراتژی.....
۹.....	تفاوت بین سیاست و استراتژی.....
۹.....	عناصر تشکیل دهنده استراتژی.....
۱۰.....	وجوه سیاست.....
۱۱.....	سطوح استراتژی.....
۱۲.....	استراتژی کلی سازمان.....
۱۳.....	استراتژی واحدهای کسب و کار.....
۱۳.....	استراتژی عملکرد.....
۱۴.....	رویکرد استراتژیک.....
۱۵.....	چند تعریف از مدیریت استراتژیک (راهبردی).....
۱۶.....	فرآیند طراحی (مراحل) مدیریت استراتژیک (راهبردی).....
۱۸.....	اصطلاحات کلیدی در مدیریت استراتژیک (راهبردی).....
۲۵.....	ویژگی های مدیریت استراتژیک (راهبردی).....
۲۷.....	الگوی جامع مدیریت استراتژیک (راهبردی).....
۲۹.....	فرآیند مدیریت استراتژیک (راهبردی).....
۳۳.....	مزایای مدیریت استراتژیک (راهبردی).....
۳۴.....	برنامه ریزی استراتژیک.....
۴۷.....	فرآیند برنامه ریزی استراتژیک.....

۵۰	تفاوت برنامه‌ریزی و مدیریت استراتژیک (راهبردی)
۵۱	برخی از مزایای برنامه‌ریزی استراتژیک
۵۲	مدل برایسون
۵۷	هرم مدیریت و طیف موارد
۵۸	تعریف مدیریت
۵۸	سطوح مدیریت
۶۱	نقش‌های مدیران
۵۸	سطوح مدیریت
۵۸	سطوح مدیریت
۶۶	مهارت‌های مورد نیاز مدیران
۶۸	چرا مدیران نیاز به پشتیبان IT دارند؟
۷۱	سطوح تصمیم‌گیری در سازمان
۷۳	مراحل مختلف تصمیم‌گیری
۷۶	تعریف مدل
۷۶	سایر مدل‌های تصمیم‌گیری
۷۷	موقعیت‌های تصمیم‌گیری
۷۹	ابزارهای تصمیم‌گیری
۸۰	فصل دوم: انواع مدل‌های (ماتریس‌های) مطرح در مدیریت استراتژیک (راهبردی)
۸۱	ماتریس (مدل) خط مشی SWOT آقای هاروارد
۸۴	چارچوب مفهومی-سناریو برای یک سازمان SWOT
۸۳	مراحل تجزیه و تحلیل SWOT
۸۴	جدول چکیده تحلیل عوامل استراتژیک
۹۱	سطوح مدیریت استراتژیک (راهبردی)

۹۴	ماتریس ارزیابی وضعیت و اقدام استراتژیک
۹۴	عوامل ماتریس SPACE
۹۶	استراتژی‌های موجود در ماتریس SPACE
۹۹	تحلیل Portfolio
۹۹	ماتریس سهم بازار/رشد گروه مشاوران بوستون
۱۰۵	مزایای روش BCG
۱۰۷	صفحه کتاب و کار جنرال الکتریک (GE) General Electric
۱۰۹	مزایای مدیریت‌های پورتفولیو
۱۱۰	اثرات چرخه حیات
۱۱۳	رویکرد مایکل پورتر ۱۹۸۵ به تحلیل صنعت
۱۱۸	هم‌چشمی بین سازمان‌های رقیب
۱۲۱	بررسی ساختار صنعتی با چارچوب نیروهای پنجگانه پورتر
۱۲۲	رقابت صنعتی
۱۲۴	موانع ورود
۱۲۷	محصولات جایگزین
۱۲۸	قدرت چانه‌زنی تأمین‌کنندگان و خریداران
۱۳۱	شرکت به‌عنوان یک زنجیره‌ی ارزش
۱۳۳	تجدید ساختار زنجیره ارزش از طریق اینترنت
۱۳۷	فصل سوم: انواع استراتژی‌ها
۱۳۹	استراتژی‌های یکپارچگی
۱۴۰	استراتژی‌های متمرکز
۱۴۱	استراتژی‌های تنوع
۱۴۲	استراتژی‌های تدافعی

۱۴۴.....	استراتژی‌های مبتنی بر ترکیب
۱۴۵.....	نقش فناوری اطلاعات در استراتژی‌های مطرح شده
۱۴۶.....	رهنمودهایی برای اجرای انواع استراتژی‌ها
۱۵۴.....	فناوری اطلاعات
۱۵۸.....	فصل چهارم: سیستم‌های اطلاعاتی
۱۶۰.....	سیستم‌های اطلاعاتی
۱۶۱.....	مراحل ناما سیستم‌های اطلاعاتی
۱۶۲.....	تعریف داده، اطلاعات و دانش
۱۶۴.....	ارتباط بین داده، اطلاعات و دانش
۱۶۷.....	فرآیند تبدیل داده به اطلاعات
۱۶۷.....	سیستم‌های اطلاعاتی IS
۱۶۹.....	اهداف و مزایای سیستم‌های اطلاعات
۱۷۲.....	ویژگی‌های سیستم‌اطلاعات
۱۷۵.....	منابع انسانی شامل چه کسانی است؟
۱۷۹.....	ارتباط سیستم‌های اطلاعات با علوم دیگر
۱۸۰.....	روند به‌کارگیری سیستم‌های اطلاعات در سازمان
۱۸۲.....	سیستم‌های اطلاعاتی و فناوری اطلاعات
۱۸۳.....	مزایا و محدودیت‌های استفاده از سیستم‌ها و فناوری‌های اطلاعاتی در سازمان‌ها
۱۸۴.....	محدودیت‌های سیستم‌ها و فناوری‌های اطلاعات
۱۸۴.....	انواع سیستم‌های اطلاعات مدیریت
۱۸۵.....	سیستم پردازش تعاملات (TPS)
۱۸۶.....	انواع پردازش در سیستم‌ها
۱۸۷.....	سیستم گزارشات مدیریت MRS

سیستم پشتیبانی تصمیمات DSS	۱۸۹
ساختار DSS	۱۹۰
ویژگی‌های DSS	۱۹۳
سیستم تصمیم‌گیری گروهی	۱۹۵
سیستم خبره	۱۹۵
ویژگی‌های سیستم خبره	۱۹۶
مزایا و معایب سیستم‌های خبره	۱۹۷
هوش مصنوعی و رفتار هوشمند	۱۹۹
سیستم‌های مکان‌یابی	۲۰۱
مزایای اتوماسیور اداری	۲۰۱
سیستم‌های پشتیبانی مدیریت ارشد (جراحی)	۲۰۴
ویژگی‌های سیستم ESS	۲۰۴
انواع گزارشات سیستم گزارشات مدیریتی	۲۰۶
سیستم‌های هوش مصنوعی و سیستم‌های خبره دیدگاه دوم	۲۰۹
سیستم‌های خبره	۲۱۰
ضرورت‌های سیستم‌های اطلاعاتی	۲۱۱
کارکردهای سیستم‌های اطلاعاتی	۲۱۳
شناسایی یک سیستم اطلاعاتی	۲۱۵
متخصصان اطلاعاتی	۲۱۵
مقایسه DSS با MIS	۲۱۸
مثال‌هایی از سیستم‌های پشتیبان تصمیم	۲۱۹
تفاوت هوش طبیعی و هوش مصنوعی	۲۲۱
سیستم‌های هوشمند	۲۲۲

۲۲۳.....	دیگر سیستم‌های هوشمند
۲۲۴.....	شبکه‌های عصبی
۲۲۴.....	انواع شبکه‌های عصبی
۲۲۵.....	اجزای شبکه‌های عصبی
۲۲۶.....	اتوماسیون اداری و سیستم کارکنان دانش
۲۲۷.....	فناورهای مرتبط با اتوماسیون اداری
۲۲۹.....	تعریف مدیریت زنجیره تأمین
۲۲۹.....	حیطه وظایف SCM
۲۳۰.....	مزایا و منافع زنجیره تأمین
۲۳۰.....	معیارهای اندازه‌گیری موفقیت زنجیره تأمین
۲۳۱.....	مدیریت زنجیره تأمین و تجارت الکترونیک
۲۳۲.....	مزایای استفاده از تجارت الکترونیک، مدیریت زنجیره تأمین
۲۳۳.....	تجارت الکترونیک در برنامه‌ریزی منابع انسانی
۲۳۳.....	مدیریت زنجیره تأمین سنتی و الکترونیکی
۲۳۴.....	هوشمندی زنجیره تأمین
۲۳۴.....	چند نمونه از سیستم‌های اطلاعاتی زنجیره تأمین
۲۳۶.....	تاریخچه ERP
۲۳۸.....	سیستم برنامه ریزی منابع سازمانی
۲۴۰.....	تعریف برنامه‌ریزی منابع سازمان ERP
۲۴۲.....	اجزای اصلی نرم‌افزار برنامه‌ریزی منابع سازمان
۲۴۴.....	تفاوت ERP و MIS
۲۴۶.....	نحوه عملکرد ERP
۲۴۶.....	ویژگی‌های ERP

۲۴۹.....	مزایای ERP
۲۵۰.....	سازمان‌های ایرانی و استفاده از ERP
۲۵۱.....	پایگاه داده تحلیلی و سیستم‌های OLAP
۲۵۳.....	پایگاه داده تحلیلی
۲۵۷.....	پردازش‌های تحلیلی برخط
۲۶۱.....	فصل پنجم: سیستم‌های مدیریت دانش
۲۶۲.....	مدیریت دانش - یک دیدگاه کلی
۲۶۳.....	دانش
۲۶۴.....	انواع دانش
۲۶۵.....	فرآیند مدیریت دانش
۲۶۶.....	اهداف مدیریت دانش
۲۶۷.....	ارزش دانش برای سازمان‌ها
۲۷۱.....	مفهوم مدیریت دانش
۲۷۳.....	مزایا و اهمیت مدیریت دانش
۲۷۶.....	تبدیل دانش
۲۷۸.....	فرآیند مدیریت دانش
۲۸۱.....	دو راهبرد عمده جهت انتقال دانش
۲۸۲.....	سیستم‌های مدیریت دانش (کی.ام.اس)
۲۸۴.....	نقش فناوری اطلاعات / سیستم‌های اطلاعاتی در مدیریت دانش
۲۸۴.....	نسل اول مدیریت دانش - دیدگاه فناوری مدار
۲۸۵.....	نسل دوم مدیریت دانش - رویکرد انسان‌مدار
۲۹۰.....	ایجاد یک سازمان دانش محور
۲۹۰.....	عناصر ایجاد سازمان یادگیرنده

- ۲۹۱.....مهم‌ترین فعالیت‌های مدیر دانش در سازمان
- ۲۹۲.....تکنیک‌های مدیریت دانش
- ۲۹۲.....رویکرد مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات در سازمان‌ها
- ۲۹۳.....زیرساخت‌های مدیریت دانش
- ۲۹۵.....تعریف دانش و مدیریت دانش از دیدگاه نظریه پردازان مطرح
- ۳۰۳.....طبق‌بندی مدیریت دانش از دیدگاه نظریه پردازان مطرح
- ۳۰۷.....خلاصه
- ۳۰۸.....منابع